

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

7 februari 2023

Kenmerk

Z/23/055737 / D/23/088272

Portefeuillehouder

Walther Kok

Portefeuille

Participatie, werk en inkomen armoedebeleid en schuldhulpverlening

Opsteller

Schneider, Erik

Onderwerp

Stand van zaken afhandeling Motie 'Winterplan'

Kennisnemen van

De stand van zaken van de afhandeling van de motie 'Winterplan 2023 Armoede Oudewater'.

Inleiding

Op 17 november 2022 is de motie 'Winterplan' aangenomen door de gemeenteraad. De stand van zaken rond de uitvoering van deze motie is als volgt.

Kernboodschap**Uitwerking onderdelen motie**

- a. *De inkomensgrens voor het recht op de energietoeslag in 2023 verhogen van 120% naar 140% van de bijstandsnorm.*

Stand van zaken:

De Rijksoverheid heeft bepaald dat de Energietoeslag 2023 voor nieuwe aanvragers beschikbaar komt zodra de wetgeving hieromtrent in werking is getreden. De verwachting is dat dit juni 2023 zal zijn. Vanaf januari 2023 zijn al wel andere koopkrachtmaatregelen van kracht geworden: het verhogen van het minimumloon (en daarmee de bijstandsuitkeringen), verhoging van toeslagen en het prijsplafond voor energieverbruik. De financiële armslag voor huishoudens die moeten rondkomen van een laag inkomen is hiermee groter dan in 2022.

Het college zorgt samen met Ferm Werk dat alles in gereedheid wordt gebracht om deze nieuwe doelgroep te bedienen zodra dit kan. Daarnaast willen we het voor de doelgroep die de Energietoeslag in 2022 heeft ontvangen zo gemakkelijk mogelijk maken. Het college treft voorbereidingen om deze doelgroep 'ambtshalve' de toeslag toe te kennen en te verstrekken.

Wat is er voor nodig:

- De beleidsregels voor de Energietoeslag 2023 worden door Ferm Werk opgesteld en vastgesteld.

- Daarnaast moeten interne processen voor de nieuwe aanvraagronde (vanaf juni) in gereedheid worden gebracht.
- Tot slot geeft Ferm Werk (in overleg en samenwerking met de gemeente) vorm aan de communicatie over deze regeling waaronder dat deze pas vanaf juni aangevraagd kan worden.

Insteek van de planning is nu als volgt:

- Huishoudens die de Energietoeslag 2022 hebben ontvangen gaan de Energietoeslag 2023 in twee termijnen overgemaakt krijgen. De eerste betaling is in maart (€ 500). De tweede termijn kan pas als de wetgeving in werking is getreden (juni: € 800). Deze huishoudens hoeven hier geen aanvraag voor in te dienen, ze krijgen de betalingen automatisch op hun rekening gestort.
- Huishoudens die de Energietoeslag 2022 niet hebben aangevraagd/gekregen kunnen vanaf juni de Energietoeslag 2023 aanvragen en krijgen deze (bij toekenning) in één keer overgemaakt (€1.300).

Financiën:

Met het verhogen van de inkomensgrens van 120% naar 140% van de bijstandsnorm wordt de doelgroep verhoogd met 50% (bron: cbs gegevens).

Op grond van het gebruik van de regeling in 2022 en het vergroten van de doelgroep kan een inschatting worden gemaakt van de kosten. Bij deze berekening gaat het college ervan uit dat het bedrag dat is overgehouden uit 2022 (€ 100.000) overgeheveld kan worden naar 2023:

Prognose uitgaven energietoeslag 2023:

Inkomensgrens	Kosten	Vergoeding Rijk	Tegoed/tekort	Na budgetoverheveling
120%	€ 340.000	€ 440.000	+€ 100.000	+€ 200.000
140%	€ 510.000	€ 440.000	-€ 70.000	+€ 30.000

In de berekening is niet het risico opgenomen dat er (verhoudingsgewijs) meer huishoudens een beroep gaan doen op de energietoeslag. In 2022 heeft ongeveer 60% van de doelgroep gebruik gemaakt van de energietoeslag.

Risico toename gebruik energietoeslag:

Inkomensgrens	Gebruik	Kosten	Vergoeding/budget*	Saldo
140%	60%	€ 510.000	€ 540.000	+€ 30.000
140%	70%	€ 595.000	€ 540.000	-€ 55.000
140%	80%	€ 680.000	€ 540.000	-€ 140.000
140%	90%	€ 765.000	€ 540.000	-€ 225.000

*Vergoeding/budget: bijdrage Rijk + budgetoverheveling

We weten niet precies hoeveel huishoudens van de energietoeslag gebruik gaan maken. De inschatting is dat tot 70% van de huishoudens van de doelgroep gebruik zal maken van de regeling. Bij deze inschatting hoort een tekort van € 55.000.

- b. *De inkomensgrens voor het recht op de declaratieregeling in 2023 verhogen van 120% naar 140% van de bijstandsnorm.*

Stand van zaken:

De Declaratieregeling wordt binnen de Gemeenschappelijke Regeling van Ferm Werk uitgevoerd voor de gemeenten Oudewater, Woerden en Montfoort. Een aanpassing van de voorwaarden (in dit geval de verhoging van de inkomensgrens naar 140% van de bijstandsnorm) moet worden afgestemd met de andere gemeenten. Wanneer de regiogemeenten meegaan met de verhoging zal de verordening van Ferm Werk aangepast en vastgesteld moeten worden. Als de andere gemeenten niet mee willen met de verhoging zal (naar alle waarschijnlijkheid) de verordening van Ferm Werk ingetrokken moeten worden waarna alle gemeenten afzonderlijk een verordening over deze regeling moeten vaststellen. Dit is een bevoegdheid van de gemeenteraad, zo'n traject neemt al snel enkele maanden in beslag.

Daarnaast speelt de vraag of, net als bij het volgende punt c, in verband met de geschapen verwachtingen, een dergelijke verhoging niet structureel moet worden gemaakt. Daarover kan bij de ‘Kaderbrief’ nader worden besloten.

Financiën:

Bij de Declaratieregeling valt geen inschatting te maken hoeveel procent van de doelgroep gebruik heeft gemaakt van de regeling (één aanvraag kan voor vier personen zijn). Met het verhogen van de inkomensgrens naar 140% wordt ook voor deze regeling de doelgroep 50% groter. Aan de hand van het gebruik van de Declaratieregeling in 2022 (schatting Ferm Werk) kan dan de volgende inschatting van de kosten worden gemaakt:

Inkomensgrens	Kosten	Toename kosten
120%	€ 68.000	
140%	€ 94.000	€ 34.000

Bij de inschatting van deze kosten maakt het college de volgende kanttekening. Gebleken is dat er meer huishoudens dan vooraf ingeschat gebruik hebben gemaakt van de Energietoeslag 2022. Dat is goed nieuws, hierdoor is een nieuwe doelgroep in beeld gekomen. Deze nieuwe doelgroep heeft van Ferm Werk een brief gekregen over alle beschikbare regelingen, waaronder de Declaratieregeling. Het valt dan ook te verwachten dat meer inwoners dan voorheen gebruik gaat maken van de Declaratieregeling. En de andere beschikbare regelingen.

- c. De inkomensgrens en vermogensgrens voor het recht op bijzondere bijstand in 2023 verhogen van 110% naar 130% van de bijstandsnorm.*

Stand van zaken:

Bijzondere bijstand valt onder de reguliere dienstverlening van Ferm Werk (Participatiewet). Op dit moment wordt er bekeken of voor de uitvoering van dit onderdeel van de motie de voorwaarden van de gemeenschappelijke regeling moeten worden aangepast.

Financiën:

In geval de inkomensgrens voor Bijzondere Bijstand wel verhoogd kan worden naar 130% van de bijstandsnorm neemt de doelgroep toe met ongeveer 90%. De volgende inschatting van de kosten kan dan worden gemaakt:

Inkomensgrens	Kosten	Toename kosten
110%	€ 143.000	
130%	€ 270.000	€ 127.000

- d. De inkomensgrens voor het recht op hulp vanuit Stichting Leergeld in 2023 verhogen van 120% naar 140% van de bijstandsnorm.*

Stand van zaken:

Met Stichting Leergeld is het verhogen van de inkomensgrens naar 140% besproken. Ze zien mogelijkheden om deze verhoging door te voeren. Hier wordt wel de voorwaarde aan gesteld dat de extra kosten die hiervoor worden gemaakt volledig worden vergoed. Daarnaast geeft Stichting Leergeld aan dat dit geen verhoging voor één jaar kan zijn maar structureel. Ze willen niet in de situatie terechtkomen dat ze het ene jaar kinderen kunnen ondersteunen om het jaar erop ‘nee’ te moeten verkopen. Daarnaast zijn sommige verstrekkingen voor meerdere jaren (bijvoorbeeld het ‘leasen’ van een fiets).

Financiën:

Stichting Leergeld heeft voor 2023 een begroting ingediend voor een totaalbedrag van (afgerond) € 10.000. Met het verhogen van de inkomensgrens kan de volgende inschatting van de kosten worden gemaakt:

Inkomensgrens	Kosten	Toename kosten
120%	€ 10.000	
140%	€ 15.000	€ 5.000

De kosten van Stichting Leergeld worden betaald vanuit het budget ‘Armoedebestrijding kinderen’ (de zogenoemde ‘Klijnsmagelden’). Binnen dit budget is voldoende ruimte om deze kostenstijging op te vangen. Ook als deze kostenstijging structureel is (zie ook hieronder punt e).

- e. *Extra aandacht voor gezinnen met kinderen en in overleg met het Stadsteam hier acties op ondernemen.*

Stand van zaken:

Onder andere met het Stadsteam wordt geïnventariseerd welke extra aandacht voor gezinnen met kinderen nodig is. Vervolgens zal deze input worden uitgewerkt. Het ligt voor de hand om dit onderwerp ook mee te nemen bij het opstellen van het sociaal akkoord, later dit jaar, waar netwerkpartijen bij betrokken zijn.

Financiën:

Voor de armoedebestrijding onder kinderen worden jaarlijks de ‘Klijnsmagelden’ beschikbaar gesteld. Voor 2023 is hier, na aftrek van de jaarlijkse subsidie aan Stichting Leergeld + de verhoging van de inkomensgrens voor deze regeling via deze motie, ongeveer € 15.000 voor beschikbaar.

- f. *Beschikbare hulp frequent en via meerdere kanalen communiceren. Dit kan via sociale media, de krant, maatschappelijke organisaties en gerichte informatiebrieven en folders huis aan huis (door de brievenbus).*

Stand van zaken:

Het college onderschrijft het belang van goede communicatie om onze inwoners te bereiken, zeker in het geval van inkomensondersteunende voorzieningen voor inwoners met een laag inkomen. In verband hiermee is in de laatste maanden geregeld aandacht gevraagd voor deze regelingen: via een speciale ‘energiekrant’, een artikel in de IJsselbode over de jaarrekening energie, er is een fysiek energiecafé georganiseerd over het isoleren van woningen, en er is een pagina op de gemeentelijke website aangemaakt met een overzicht van alle inkomensondersteunende regelingen: <https://www.oudewater.nl/Inkomen>.

Financiën:

Voor het frequent en via meerdere kanalen communiceren van onze regelingen en voorzieningen binnen het Sociaal Domein wordt ingeschat dat hier jaarlijks een budget van rond de € 20.000 voor nodig is.

- g. *Ondersteunen van vrijwilligers, verenigingen en organisaties in hun rol van (vroeg)signaleren.*

Stand van zaken:

Signalen over beginnende betalingsachterstanden van instanties komen binnen bij het Stadsteam. Die pakken de meldingen op. Belangrijk onderdeel van Vroegsignalering door vrijwilligers, verenigingen en organisaties is dat er een juiste doorverwijzing (naar het Stadsteam - de toegang tot het Sociaal Domein) plaatsvindt. En dat bij deze partijen bekend is welke regelingen en voorzieningen er zijn. Om deze onderlinge samenhang te

onderhouden en te versterken vinden gesprekken met deze (subsidie)partijen plaats en worden netwerkbijeenkomsten georganiseerd (laatst 17 november 2022). Dit is een doorlopend proces dat ook in 2023 voortgezet wordt.

Financiën:

Hier worden vooralsnog geen extra kosten voor ingeschat.

- h. *Ogen en oren hebben voor schrijnende gevallen en waar nodig maatregelen te treffen zodat niemand in Oudewater in de kou komt te staan en van een minimaal bestaan kan leven. Daarbij ook specifiek aandacht te hebben voor verenigingen en hen zo nodig te ondersteunen.*

Stand van zaken:

De ondersteuning en begeleiding van onze (kwetsbare) inwoners is gericht op het realiseren van bestaanszekerheid. Onze regelingen en voorzieningen (financieel of anderszins) zijn hierop gericht. Uitgangspunt van het college is dat inwoners/huishoudens die financiële problemen hebben (of de dreiging hiervan) zich kunnen melden. Die worden geholpen. Dit geldt ook voor verenigingen die in de financiële problemen zijn gekomen vanwege de gestegen energieprijzen.

Voorbeeld van het voorkomen van schrijnende gevallen is het voornemen van het college om de Vroegsignalering van schulden verder op te pakken. Een van de speerpunten hierbij is het uitwerken van een aanpak bij de inning van de gemeentelijke belastingen die moet voorkomen dat kosten oplopen door incassotrajecten. Door tijdig de betalingsproblemen in kaart te brengen, en ‘breed’ te kijken naar achterliggende oorzaken, kunnen deze kosten mogelijk worden voorkomen. Gesprekken over zo’n aanpak zijn al met de gerechtsdeurwaarder gevoerd.

Financiën:

Het is vooralsnog lastig om in te schatten welke financiële middelen hiervoor nodig zijn.

Financiën

Financieel overzicht motie (inschatting):

• Energietoeslag (70%):	€ 55.000
• Declaratieregeling:	€ 34.000
• Bijzondere bijstand:	€ 127.000
• Communicatie:	€ 20.000
• Totaal:	€ 236.000
• Dekking – reserve sociaal domein:	€ 128.000
• Tekort:	€ 108.000

Vervolg

Het college vervolgt de uitvoering van de motie en zal uw raad hier nader over informeren.

In aanvulling op de voortgang van de uitvoering van de motie informeert het college uw raad door het ambtelijke verslag van de netwerkbijeenkomst van 17 november 2022 te delen.

Bijlagen

Motie 'Winterplan 2023 Armoede Oudewater' (D/23/088271).

Ambtelijk verslag netwerkbijeenkomst 17 november 2022 (D/23/088279).
